

KLASA: UP/I-344-01/16-05/05
URBROJ: 376-11-16-7
Zagreb, 15. lipnja 2016.

Na temelju članka 12. stavka 1. točke 2. i članka 62. stavaka 3. i 4. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN br. 73/08, 90/11, 133/12, 80/13 i 71/14) radi provođenja regulatorne obveze nadzora cijena za uslugu najma korisničke linije, Vijeće Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti je, u postupku pokrenutom na zahtjev trgovačkog društva Hrvatski Telekom d.d., na sjednici održanoj 15. lipnja 2016. donijelo

ODLUKU

- I.** Trgovačko društvo Hrvatski Telekom d.d., Zagreb, Roberta Frangeša Mihanovića 9, može početi primjenjivati mjesečnu naknadu za uslugu najma korisničke linije u iznosu od 63,02 kn za POTS privatne korisnike i 73,61 kn za POTS poslovne korisnike najranije od 1. srpnja 2017.
- II.** Trgovačko društvo iz točke I. obvezno je primjenjivati mjesečnu naknadu za uslugu najma korisničke linije u iznosu od 59,50 kn za POTS poslovne korisnike do isteka ugovora o javnoj nabavi za ugovore o javnoj nabavi u kojima se usluga pruža putem usluge najma korisničke linije.
- III.** Ukoliko trgovačko društvo iz točke I. namjerava početi primjenjivati cijene iz točke I. izreke, obvezno je najkasnije 30 dana od donošenja ove odluke objaviti na svojim internetskim stranicama izmijenjenu Standardnu ponudu Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu najma korisničke linije s ugrađenim novim cijenama i datumom primjene u skladu s točkom I. izreke.
- IV.** U slučaju povećanja maloprodajnih cijena trgovačkog društva Hrvatski Telekom d.d. i društava pod njegovom kontrolom Iskon Interneta d.d., Zagreb, Garićgradska 18, i Optima Telekom d.d., Zagreb, Bani 75/a, na njih se ne primjenjuje odredba članka 42.a stavka 10. točke 3. Zakona o elektroničkim komunikacijama.
- V.** U slučaju povećanja maloprodajnih cijena operatora korisnika usluge najma korisničke linije, odredba članka 42.a stavka 10. točke 3. Zakona o elektroničkim komunikacijama neće se primijeniti na ugovore sklopljene od datuma objave nove cijene iz točke III. izreke, pa do datuma primjene navedene cijene.

Obrazloženje

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (dalje: HAKOM) je 28. travnja 2016. zaprimila dopis trgovačkog društva Hrvatski Telekom d.d. (dalje: HT) u kojem HT predlaže izmjene cijena usluge najma korisničke linije (dalje: WLR usluga). Nove cijene WLR usluge HT je izračunao na temelju metode maloprodajna cijena minus propisane odlukom o analizi tržišta pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji od 5. studenoga 2014. (KLASA: UP/I-344-01/14-03/05; URBROJ: 376-11-14-14) te iste iznose 63,02 kn za POTS privatne korisnike i 73,61 za POTS poslovne korisnike.

HAKOM je 6. svibnja 2016. obavijestio operatore korisnike o prijedlogu HT-a o izmjeni cijene WLR usluge i zatražio ih da u roku od 8 dana dostave svoje očitovanje o tome koje razdoblje za primjenu novih WLR cijena smatraju primjerenim, kako bi se u odluci o izmjeni Standardne ponude Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu najma korisničke linije i uvođenju novih cijena WLR usluge utvrdilo prikladno razdoblje za pripremu operatora korisnika na nove cijene. HAKOM je pozvao operatore da u očitovanju navedu radnje koje operatori korisnici moraju poduzeti u svrhu pripreme svojih sustava na nove cijene i navesti vrijeme potrebno za poduzimanje ovih radnji.

Na zahtjev operatora korisnika rok za očitovanje je produljen do 20. svibnja 2016. Zaprimljena su očitovanja sljedećih operatora: VIPnet d.o.o. (dalje: Vipnet), H1 Telekom d.d. (dalje: H1), Metronet telekomunikacije d.d. (dalje: Metronet) i OT-Optima Telekom d.d. (dalje: Optima).

U bitnome, svi operatori korisnici osim Optime, protive se traženom povećanju cijena, ističući kako se povećanjem veleprodajne cijene WLR-a prisiljavaju i ostali operatori korisnici na povećanje maloprodajnih cijena, na štetu vlastitih krajnjih korisnika i ravnopravnog tržišnog natjecanja. Navode kako će HT jačati svoju dominantnu tržišnu poziciju ostvarujući dvostruke financijske koristi kroz uvećane maloprodajne naknade i uvećane veleprodajne naknade. Iako se protive prijedlogu povećanja cijena, opreza radi, dostavili su očitovanje u kojem roku mogu prilagoditi svoje poslovanje izmjenama predmetnih veleprodajnih cijena navodeći potrebne aktivnosti. Vipnet i Metronet navode kako je za sve aktivnosti potrebno najmanje 6 mjeseci, a H1 kako im je potrebno 6 mjeseci uz dodatna do 2 mjeseca u svrhu organizacije aktivnosti vezane uz obavijest korisnika, što bi značilo ukupno 8 mjeseci. S druge strane, Optima, kao povezano društvo HT-a, navodi kako je za sve aktivnosti potrebno ukupno 74 dana ako se izvode slijedno, međutim dio aktivnosti može biti odrađen paralelno tako da je Optimi dovoljan rok od 45 dana.

HAKOM je razmotrio pristigla očitovanja i ocijenio utjecaj prijedloga HT-a na interese krajnjih korisnika i zaštitu tržišnog natjecanja. U nastavku se daje obrazloženje odredbi izreke ove odluke.

Ad I.

HT-ov zahtjev za povećanjem cijene WLR usluge zbog povećanja maloprodajnih cijena osnovnog samostalnog paketa javne dostupne telefonske usluge (*standalone voice* paketa) nije zahtjev koji ima utjecaj samo na HT-ove korisnike tog paketa, već ima utjecaj na sve korisnike *standalone voice* paketa, što uključuje i korisnike alternativnih operatora čija maloprodajna politika nije podizanje maloprodajne cijene tog osnovnog paketa. Razlog navedenom leži u činjenici da se cijena WLR usluge određuje po principu *maloprodajna*

cijena minus (retail-minus) u odnosu na standardni HT-ov *standalone voice* paket. Također, razlog je taj što alternativni operatori uglavnom svojim korisnicima pružaju navedenu uslugu na temelju HT-ove veleprodajne usluge s obzirom na rasprostranjenost HT-ove mreže. Naime, HT jedini ima mogućnost putem vlastite infrastrukture pružati usluge krajnjim korisnicima na cijelom teritoriju Republike Hrvatske.

Upravo zbog načina na koji se računa cijena za WLR uslugu proizlazi kako će doći do povećanja maloprodajnih cijena *standalone voice* paketa, a što će dovesti do toga da će korisnici biti primorani istu uslugu plaćati po višoj cijeni nego što je to danas slučaj. Upravo ta nemogućnost da korisnici imaju cjenovno zamjensku uslugu (svi operatori moraju podignuti cijene *standalone voice* paketa) može dovesti do poremećaja na tržištu na štetu krajnjih korisnika.

HAKOM spominje poremećaj na tržištu na štetu krajnjih korisnika na temelju činjenice da krajnji korisnici, usprkos sve snažnijem i važnijem utjecaju i razvoju usluge širokopojasnog pristupa internetu, ne gube interes isključivom za uslugom fiksne telefonije. Naime, u razdoblju od zadnje 3 godine broj korisnika *standalone voice* usluge (WLR raspodjela korisnika) je i više nego stabilan što pokazuje da u Republici Hrvatskoj, usprkos snažnom razvoju usluge širokopojasnog pristupa internetu pa i ostalih naprednih usluga (npr. IPTV usluga, 4D usluge) i dalje postoji potreba za *standalone voice* paketom. Upravo zbog navedene činjenice da i dalje postoji stabilna/velika baza korisnika kojima je potrebna isključivo *standalone voice* usluga, nemogućnost cjenovno zamjenske usluge za te korisnike dovela bi do poremećaja na tržištu na štetu krajnjih korisnika.

Članak 5. Zakona o elektroničkim komunikacijama (dalje: ZEK) jasno kaže kako je jedna od temeljnih zadaća HAKOM-a promicanje interesa krajnjih korisnika (nepostojanjem cjenovno zamjenske usluge za *standalone voice* paket definitivno se ne potiču interesi krajnjih korisnika) te osiguranje mogućnosti za korisnike usluga da ostvare najveće pogodnosti u pogledu izbora cijene i kakvoće usluga. Ne ostavljanjem mogućnosti cjenovno zamjenske usluge krajnjim korisnicima u pogledu *standalone voice* usluge odnosno i dalje vrlo stabilne usluge na tržištu, krši se jedno od temeljnih načela krajnjih korisnika osiguranih ZEK-om.

Uzevši u obzir sve prethodno navedeno, a što uključuje i činjenicu kako je jedna od zadaća HAKOM-a stvaranja uvjeta koji će poticati podizanje digitalnih kompetencija stanovništva kroz ulaganja u uslugu širokopojasnog pristupa internetu, mreže nove generacije te razvoj novih i naprednih usluga i aplikacija, HAKOM je mišljenja kako je potrebno definirati primjereni rok do kojeg krajnji korisnici, trenutno stabilnu *standalone voice* uslugu, mogu, ako žele, i dalje koristiti po postojećim cijenama (postojanje cjenovno zamjenske usluge). Pritom HAKOM mora uspostaviti poštenu razmjernost između legitimnih interesa HT-a u smislu redefiniranja maloprodajnih korisničkih paketa i zaštite interesa krajnjih korisnika osnovnog *standalone voice* paketa.

Po mišljenju HAKOM-a, primjereni rok za postojanje cjenovno zamjenske usluge je do 1. srpnja 2017. Taj rok je po mišljenju HAKOM-a dovoljan da se krajnji korisnici i tržište prilagode novim okolnostima na tržištu, a što se prvenstveno odnosi na podizanje digitalnih kompetencija stanovništva kroz ulaganja u uslugu širokopojasnog pristupa internetu, mreže nove generacije te razvoj novih/naprednih usluga i aplikacija kroz, između ostalog, ponudu paketa vezanih usluga (*bundle* paketa).

Ad II.

HAKOM je odredio HT-u da mora primjenjivati mjesečnu naknadu za WLR uslugu u iznosu od 59,50 kn za POTS poslovne korisnike do isteka ugovora o javnoj nabavi za ugovore o javnoj nabavi u kojima se usluga pruža putem WLR usluge.

Naime, sukladno članku 41. stavku 11. ZEK-a, odredbe članka 42. i 42.a ZEK-a se ne odnose na ugovore sklopljene u postupku javne nabave. Takvim se korisnicima trebaju nastaviti pružati usluge po ugovorenim cijenama. Navedeno vrijedi kako za HT, tako i za sve ostale operatore. Stoga je HAKOM predvidio odgovarajuće vremenski ograničene izuzetke od primjene novih veleprodajnih cijena na operatore koji su u obvezi ispuniti odredbe ugovora o javnoj nabavi kako je određeno u točki II. izreke kako operatori korisnici ne bi trpjeli gubitke radi povećanja veleprodajnih cijena pri čemu ne mogu mijenjati maloprodajne cijene ugovorene u postupku javne nabave.

Operatori korisnici moraju na vrijeme obavijestiti HT o ugovorima sklopljenima u postupku javne nabave na koje se primjenjuje točka II. izreke te dokazati da se usluga javnim ponuditeljima u tim ugovorima pruža na temelju WLR usluge.

Ad III.

S obzirom da je HAKOM u točki I. izreke ostavio mogućnost HT-u da najranije od 1. srpnja 2017. primjeni cijene iz točke I. izreke, ukoliko HT namjerava početi primjenjivati navedene cijene HT je, u cilju pravne sigurnosti operatora korisnika, obvezan 30 dana od donošenja ove odluke objaviti izmijenjenu Standardnu ponudu Hrvatskog Telekomu d.d. za uslugu najma korisničke linije s ugrađenim novim cijenama i datumom primjene u skladu s točkom I. izreke.

Ad IV.

Ukoliko radi izmjene cijena za WLR uslugu iz točke I. izreke društva pod kontrolom HT-a povećaju maloprodajne cijene, navedena društva ne mogu se u ugovornim odnosima s korisnicima pozivati na odredbu članka 42.a stavka 10. točke 3. ZEK-a s obzirom da se ne radi o izmjenama veleprodajnih cijena na koje nisu imali utjecaja. S obzirom da su Optima i Iskon pod kontrolom HT-a i zajedno s HT-om i Iskonom čine HT grupu, odnosno jedinstveni gospodarski subjekt, nije moguće tumačiti da je izmjena veleprodajnih cijena bila izvan njihovog utjecaja. Iako Iskon trenutno ne koristi WLR uslugu, zbog pravne sigurnosti bilo je potrebno primijeniti ovu odredbu i na navedeno društvo.

Ad V.

Kako bi se izbjeglo da krajnji korisnici operatora korisnika usluge najma korisničke linije, koji će u razdoblju od datuma objave nove cijene, pa sve do primjene nove veleprodajne cijene, s tim operatorima sklopiti pretplatničke ugovore koji u sebi sadrže veleprodajnu uslugu najma korisničke linije, budu dovedeni u nepovoljniji položaj zbog nemogućnosti raskida ugovora bez plaćanja naknade, do čega bi došlo uslijed primjene članka 42.a stavka 10. točke 3. ZEK-a, bilo je potrebno odlučiti kao u točki V. Na ovaj način osigurava se jednaki položaj svih operatora u odnosu na pravo krajnjih korisnika na raskid ugovora.

Slijedom svega navedenog, HAKOM je temeljem članka 12. stavka 1. točke 2. i članka 62. stavaka 3. i 4. ZEK-a odlučio kao u izreci ove odluke.

Sukladno članku 22. stavak 5. ZEK-a o ovom prijedlogu provest će se javna rasprava. Nakon provođenja javne rasprave, prijedlog odluke će se, sukladno članku 23. ZEK-a, dostaviti Europskoj komisiji radi provođenja postupka usklađivanja u donošenju odluka.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

dr. sc. Dražen Lučić